

Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги
Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси томонидан
2021-йил 30 июндаги 9/6-21-сон тақдимномасида кўрсатиб
ўтилган камчиликлар бажарилганлиги ҳақида
МАЪЛУМОТНОМА

Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси томонидан 2021-йил 30 июндаги 9/6-21-сон тақдимномасида туман (шаҳар) бўлими халқ таълими тизимидаги васийлик ва ҳомийлик органларида Ўзбекистон Республикасининг “Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида”ги Қонуни ва соҳага оид қонун ҳужжатлари ижроси аҳволи ўрганилди.

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси тақдимномасида таълим муассасаларида бир қатор камчиликлар аниқланганлиги кўрсатилган.

Республика буйича жорий йилнинг олти ойи давомида “Васийлик ва ҳомийлик органлари ҳисобида жами 552 нафар вояга етмаганлар ҳисобда турган бўлиб, шундан 226 нафари васийлик ва 61 нафари ҳомийлик тайинланиб, 252 нафари фарзандликка берилган, 8 нафари Мехрибонлик уйига ва 5 нафари Болалар уйига жойлаштирилган.

Тизимда амалга оширилган ишлар билан бирга, “Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида”ги Қонун талабларининг ижроси тўлиқ таъминланмасдан, мутасадди идоралар билан самарали ҳамқорлик ва ахборот алмашинуви йўлга қўйилмаганлиги оқибатида етим болалар ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг ҳуқуқлари лозим даражада ҳимоя қилинмаётганлиги аниқланган.

Хусусан, васийлик ва ҳомийлик органларида иш юритиш ва ҳужжатлар билан ишлаш тўғрисидаги Йуриқнома талабларига Нукус шаҳар, Тахиатош, Элликқалъа, Шуманай, Бўзатов, Кегейли, Қораўзак, Қўнғирот, Мўйноқ туманларида риоя қилинмаган, яъни ҳужжатлар йиғма жилди номенклатураси тузилмаган, ҳудудий архив идораси билан келишилмаган, рўйхатга олиш дафтарлари тўлиқ юритилмаган.

Васийлик ва ҳомийлик органларида 2021 йил учун мўлжалланган иш режалари ишлаб чиқилиши ва унинг ижроси Тўрткўл, Тахтақўпир, Тахиатош, Мўйноқ, Қўнғирот, Кегейли ва Амударё туманларида бажарилмасдан ўз холига ташлаб қўйилган.

Масалан, Қўйғирот ва Тахиатош туманларида 2021 йил учун мўлжалланган иш режанинг 2 ва 3-бандида “Етим ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни аниқлаш, уларни ҳисобга олиш ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган ҳар бир ҳолатда бола манфаатларидан келиб чиқиб, болаларни жойлаштириш” деб белгиланган банди буйича қилинган ишларни тасдиқловчи ҳужжатлари йўқиги аниқланган.

Шунингдек, Тўрткўл тумани васийлик ва ҳомийлик органи томонидан жорий йил учун тасдиқланган иш режанинг “Васийлик ва ҳомийликка олинган болаларнинг турар жойи ҳамда уларнинг яшаши, таълим тарбия олиш ҳолларидан хабардар бўлиш ва далолатномалар тузиб бориш” деб

кўрсатилган 5-бандига асосан туманда 154 нафар васийлик ва ҳомийликка олинган вояга етмаганларнинг 20 нафарининг яшаш шароити ўрганилган ҳолос.

Васий ва ҳомий тайинлашда судланганлик ҳолати текширилмаган ва иш жойидан иш ҳақи ҳақида маълумотлар Тўрткўлда 43, Эллиққалъа 6 ва Бўзатовда 5 та ҳолатда олинмаган.

Масалан, Бўзатов туманида Чимбой туман ҳокимининг 17.08.2020 йилги 1248-сонли қарори фуқаро Г.Байжановани 2009 йилда туғилган вояга етмаган С.Эшмуратовга нисбатан васий этиб тайинлашда фуқаро Г.Байжанованинг муқаддам судланганлик ҳолати тўғрисида Республика ИИВ Ахборот марказидан маълумотнома (талабнома) олинмаган.

Шунингдек, таълим муассасалари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари раислари (оқсоқоллари), фуқаролик ҳолати далолатномаларни ёзиш (ФХДЕ) органларининг мансабдор шахслари ота-онасининг қаровисиз қолган болалар тўғрисидаги маълумотларни ўз вақтида васийлик ва ҳомийлик органларига тақдим этмаганлиги натижасида Нукус шаҳрида 17, Қонликўлда 27, Қораўзакда 8, Шўманайда 3, Кегейлида 10, Чимбойда 4, Эллиққалъа 2, ва Бўзатовда 1, жами 72 нафар вояга етмаганларга васий ва ҳомийлар тайинланмаслик ёки кечиктирилиб тайинлаш ҳолатлар аниқланган.

Масалан, Эллиққалъа тумани 17-сонли умумтаълим мактаб ўқувчиси 2011 йилда туғилган вояга етмаган Ш.Матсапаева ҳозирги кунда бобоси Б.Матсапаевнинг қарамоғида васийлик белгиланмасдан тарбияланиб келинмоқда.

Шунингдек, Чимбой туманида фуқаро Д.Турсинова 2004 йилда туғилган Т.Шамшетов ва 2015 йилда туғилган Д.Турсиноваларни фуқаро С.Утемуратованинг қарамоғига ташлаб, 2017 йилда Қозоғистон Республикасига чиқиб кетиб, фарзандларининг тарбиясидан бугинги кунга қадар хабар олмаган, мазкур ҳолат бўйича туман васийлик ва ҳомийлик органи томонидан ўз вақтида аниқлаш ва онаси Д.Турсиновани оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиш ҳақида судга даъво ариза киритиш чораси қўрилмаган ва туман ҳокимининг 17.02.2021 йилги 147-сонли қарори билан вояга етмаганларга 4 йилдан сўнг вақтинча ҳомий тайинланган.

Республикада 10 ёшга тўлиб, ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни васийликка (ҳомийликка) беришда Қўнғиротда 2 нафар, Шўманай ва Нукус туманларида 1 нафар, жами 4 нафар болаларнинг розилиги олинмаган.

Масалан, Шуманай туман ҳокимининг 30.05.2020 йилги 386/5-сонли қарорига асосан 2009 йилда туғилган вояга етмаган А.Сарқитбаевни фуқаро С.Гайповага ҳомийликка беришда вояга етмаган А.Сарқитбаевни ҳамда Нукус тумани ҳокимининг 01.02.2021 йилги 108/2-сонли қарорига асосан 2010 йилда туғилган вояга етмаган А.Ибраимова фуқаро О.Ибраимовга васийликка беришда вояга етмаган А.Ибраимовани розилиги олинмаган.

Ота-она узрли сабабларга кўра ўзларининг ота-оналик мажбуриятларини бажара олмайдиган давр учун ўзининг вояга етмаган болаларига васий ёки ҳомий тайинлаш тўғрисидаги аризаси нотариал тартибда тасдиқланган бўлиши лозимлигига қарамасдан, Шўманайда 5 нафар ва Эллиққалъада 2 нафар болаларни васийликка (ҳомийликка) беришда уларнинг розилиги

нотариал тасдиқланган тартибда олинмаган.

Масалан, Эллиққаъла туманида ҳокимининг қарорига асосан вояга етмаган 2013 йилда туғилган Ж.Даниевни фуқаро З.Джуманиязовага васийликка беришда унинг нотариал тартибда тасдиқланган розилиги олинмаган.

Нукус туманида 5 нафар, Нукус шаҳар ва Кегейлида 4 нафар, Бўзатов туманида 2 нафардан васийликка (ҳомийликка) белгиланаётган шахснинг турар жойи, мол-мулки тўғрисидаги маълумотлар тегишли идора ташкилотлардан олинмаган.

Масалан, Нукус шаҳар ҳокимининг 08.01.2021 йилги 07/01-06-сонли қарори билан вояга етмаган М.Джуманиязова, А.Джуманиязов ва Х.Джуманиязоваларни ота-онаси 2017 йилда ойлавий сабабларга кўра ажрашиб кетганлиги ва онаси Н.Шыныбекова 2018 йилда вафот этганлиги боис, Нукус шаҳрида яшовчи фуқаро Б.Шыныбекова ва Я.Джанибековалар васий ва ҳомий этиб тайинлашда ер тузиш ва кўчмас мулк кадастр Нукус шаҳар филиалидан отаси Д.Исаков, мархума онаси Н.Шыныбекова ҳамда фарзандлари М.Джуманиязова, А.Джуманиязов ва Х.Джуманиязоваларнинг номида уй-жой ёки транспорт воситалари мавжуд ёки мавжуд эмаслиги тўғрисида маълумотлар тегишли идора ташкилотлардан олинмаган.

Нукус шаҳри ва Кегейли туманида келиб тушган 2 та мурожаатда Ўзбекистон Республикасининг “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаати тўғрисида”ги қонуни талабларига риоя қилинмаган.

Жумладан, Кегейли туман халқ таълими бўлими томонидан туманда яшовчи фуқаро Н.Авезованинг 09.04.2021 йилда турар жой билан таъминлашда ёрдам беришни сўраб қилган мурожаатига мазкур қонунининг 27-моддаси талабига зид равишда жавоб хати юборилмаган.

Нукус шаҳрида яшовчи фуқаро Ш.Бегжанованинг вояга етмаган 2013 йилда туғилган набираси Қ.Зайирбаевнани ўз васийлигига олиш бўйича 11.02.2021 йилда йўллаган мурожаатига ўрганиш кунига қадар ёзма равишда жавоб хати берилмаган.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълим вазирлигининг 12.04.2013 йилги 124-сонли буйруғи талабига кўра, “Васийлик ва ҳомийлик масалалари бўйича мутахассислар учун алоҳида хона ажратилиши, иш масалалари бўйича мутахассислар учун алоҳида хона ажиратилиши, иш фаолиятини самарали олиб боришлари учун компьютер, телефон ва мебель жиҳозлари ҳамда болаларни фарзандликка олиш масалаларини сир сақланиши таъминлаш мақсадида сейф билан таъминланиши шарт” деб белгиланган талаби Чимбой, Тўрткўл, Тахиатош, Бўзатов, Кегейли ва Нукус туманларида васийлик ва ҳомийлик масалалари бўйича мутахассисларга алоҳида хона, телефон олоқа воситаси ва мебель жиҳозлари билан таъминланмаган.

Ўзбекистон Республикасининг 22.09.2014 йилдаги “Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида”ги, Вазирлар Маҳкамасининг 02.08.2010 йилдаги 164-сонли қарори билан тасдиқланган “Етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни турар жойлар билан таъминлаш тартиби тўғрисида”ги Низом, Адлия вазирлиги томонидан 29.10.2010 йилда 2150-сон билан рўйхатдан ўтказилган “Етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларга турар-жой сотиб олиш учун мақсадли трансфертлар, шу

жумладан бюджет трансфертларини бериш тартиби тўғрисида”ги Низом, 28.01.2011 йилда 2189-сон билан рўйхатдан ўтказилган “Васийлик ҳомийлик органлари томонидан етим болалар ва ота-она қарамоғидан махрум бўлган болалар турар жойларининг сақланиб қолинишини назорат қилиш коидалари” ва бу борадаги бошқа қонун ҳужжатлари ижроси юзасидан амалга оширилаётган ишларида йўл қўйилган хато-камчиликлари учун Нукус шаҳар (Ж.Сапарова), Кегейли (Т.Жаксымуратов), Қораўзак (Р.Палуанов), Тўрткўл (А.Ерназаорва ва Г.Мамутова), Бўзатов (С.Ахназарова), Эллиққалъа (Т.Исмайлов), Тахиатош (Г.Сапарбаева) туманлари халқ таълими бўлимларининг васийлик ва ҳомийлик бўйича мутахассисларига “Ҳайфсан” эълон қилинганлиги ва Амударё (С.Джаллаев), Қунғирот (Ш.Есмуратов), Нукус тумани (А.Қарлыбаев), Чимбой (А.Аллакбаев), Шуманай (Т.Утемуратов) туманлари халқ таълими бўлимларининг васийлик ва ҳомийлик бўйича мутахассислари катъий огоҳлантирилди

Кўрсатиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш ва келгуси вақтларда бундай хато-камчиликларнинг олдини олиш мақсадида Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазири хузурида кенгайтирилган мажлис ўтказилди ва кўрсатиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш бўйича чоратadbирлар режаси ишлаб чиқилди.

Тақдимномада кўрсатиб ўтилган барча хато-камчиликлар ўз вақтида бажарилганлиги маълум этиб билдиради.

Қорақалпоғистон Республикаси
Халқ талими вазири ўринбосари:

Ш.Таджимуратов